

ΕΛΛΗΝΙΚ

ΑΔΕΛΦΗ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ

ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥ.

ΧΩΝ

ΕΛΛΗΝΙ

ΔΩΝ

ΝΟΣΟΚΟ-

ΜΩΝ

Υ
Γ
Ε
Ι
Α
Σ

ΘΕΡΑΠΕΙΑ

Τ
Ε
Λ
Λ
Η
Ν
Ι
Κ
Ο
Σ

ΕΛΛΗΝΙΣ ΑΔΕΛΦΗ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ ΝΟΣΟΚΟΜΩΝ
(Ύψηλάντου 45-47)

Ετησία Συνδρομή Περιοδικού, διὰ τὸ ἐσωτερικὸν δρχ. 50
» διὰ τὸ ἐξωτερικὸν \$ 3
Τιμὴ τεύχους δρχ. 10

Ἐπεύθυνος ἐκδόσεως
ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ, Θεραπευτήριον «Εὐαγγελισμός»,
Ἐψηλάντου 45 - 47, Ἀθήναι Τ.Τ. 140.

ΤΥΠΟΙΣ: ΤΥΠΟ - ΤΕΧΝΙΚΗ - OFFSET, Ε.Π.Ε. ΜΕΓΙΣΤΗΣ 24, ΚΑΛΛΙΘΕΑ ΤΗΛ. 968.320

Προϊστάμενος τοῦ ἐργοστασίου :
ΣΤΕΦΑΝΟΣ Γ. ΠΟΠΟΒΙΤΣ, Ἐ. Βενιζέλου 83, Ἀθήναι - 4

Ἡ διεύθυνσις ἐπιφυλάσσει εἰς ἑαυτὴν πάντοτε τὸ δικαίωμα νὰ μὴ δημοσιεύῃ ἢ νὰ συντέμνη κατὰ τὴν κρίσιν τῆς οἰονδήποτε χειρόγραφον.
Χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

ΜΑΝΑ ΓΛΥΚΥΤΑΤΗ
ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ
ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΑΠΟΨΕΙΣ ΝΟΣΗΛΕΙΑΣ ΑΣΘΕΝΟΥΣ ΠΑ-
ΣΧΟΝΤΟΣ ΕΞ ΕΓΚΑΥΜΑΤΩΝ
ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ
ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ

Ε. ΣΤΡΑΤΗΓΑΚΗ

Διευθύνουσα Σπουδῶν Σχολῆς Ἀδελφῶν Νοσοκόμων
«ΠΡΙΓΚΙΠΙΣΣΑ ΕΙΡΗΝΗ» Νοσοκομείον Παίδων «Η ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ»

Περιοχόμενα

1. Ἱστορικὴ ἀνάπτυξις. Σκοπὸς τῆς Παιδιατρικῆς Νοσηλευτικῆς.
2. Σαφῆς ἀντίληψις τῆς ἀναπτύξεως καὶ τοῦ σκοποῦ τῆς Ὑγείας.
3. Ἀνάγκη ἀποκτήσεως Νοσηλευτικῶν ἐπιδεξιότητων.
4. Ἀναγκαῖα ἢ ταχεῖα παρατήρησις τῶν συμπτωμάτων.
5. Σημασία καλῆς Ἀδελφῆς καὶ παίδων.
6. Ἡ τέχνη τῆς Νοσηλευτικῆς καὶ ἡ σύνδεσις αὐτῆς μετὰ τὴν Παιδιατρικὴν Νοσηλευτικὴν.

1. Ἱστορικὴ ἀνάπτυξις

Ἡ Florence G. Blake, μίᾳ σημαίνουσα προσωπικότης τῆς Παιδιατρικῆς Νοσηλευτικῆς τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς, εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ βιβλίου της, *Essentials of Pediatrics*, λέγει, ὅτι τὸ θέμα τῆς Παιδιατρικῆς Νοσηλευτικῆς θὰ ἠδύνατο νὰ ἀρχίζῃ μετὰ τὴν τόσο ἀγαπητὴν φράσιν διὰ τὰ παιδιά: «Μιὰ φορὰ κι' ἕναν καιρὸ», διότι μιὰ φορὰ κι' ἕναν καιρὸ δὲν ὑπῆρχε Παιδιατρικὴ καὶ οὔτε Παιδιατρικὴ Νοσηλευτικὴ, ὅπως τοῦλάχιστον ἀντιλαμβανόμεθα τὸν ὄρον σήμερον.

Ἡ Ἱστορία μᾶς διδάσκει, ὅτι κατὰ τοὺς προϊστορικοὺς χρόνους ἡ μητέρα ὑπῆρξεν ἢ παραστάτις τοῦ πόνου, ἢ πρώτη ἱέρεια τῆς πρωτογόνου Παιδιατρικῆς καὶ Παιδιατρικῆς Νοσηλευτικῆς. Ἡ μητέρα παρέδιδεν εἰς τὴν θυγατέρα τὰ μυστικά τῆς φροντίδος τοῦ παιδιοῦ καὶ ἀπὸ αὐτὴν ἤντλησαν οἱ ἱερεῖς τὰ πρῶτα νάματα ποῦ ἐπὶ αἰῶνας ὑπηρέτησαν τὴν ἀνθρωπότητα. Τὰ ἱερά τῆς ἀρχαίας Αἰγύπτου, τὰ Ἀσκληπιεῖα τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, αἱ Χρι-

στιανικαὶ μοναὶ τοῦ Μεσαίωνα, ὑπῆρξαν οἱ τόποι, μέσα εἰς τοὺς ὁποίους ἀνεπτύχθη ἢ Ἱατρικὴ καὶ ἢ Νοσηλευτικὴ. Εἰς τὸ Ἀσκληπιεῖον τῆς ἀρχαίας Ἐπιδαύρου διασώζονται ἐπιγραφαὶ καὶ ἀναθήματα ἐκφράζοντα τὴν εὐγνωμοσύνην τῶν μικρῶν ἀσθενῶν παιδιῶν πρὸς τὸν Ἀσκληπιόν.

Μετὰ τὴν μακρὰν ἐκείνην ἐποχὴν μίᾳ νέᾳ περίοδος ἀνέτειλεν εἰς τὴν Ἱατρικὴν: ἡ ἐποχὴ τοῦ Μεγάλου Ἱπποκράτους.

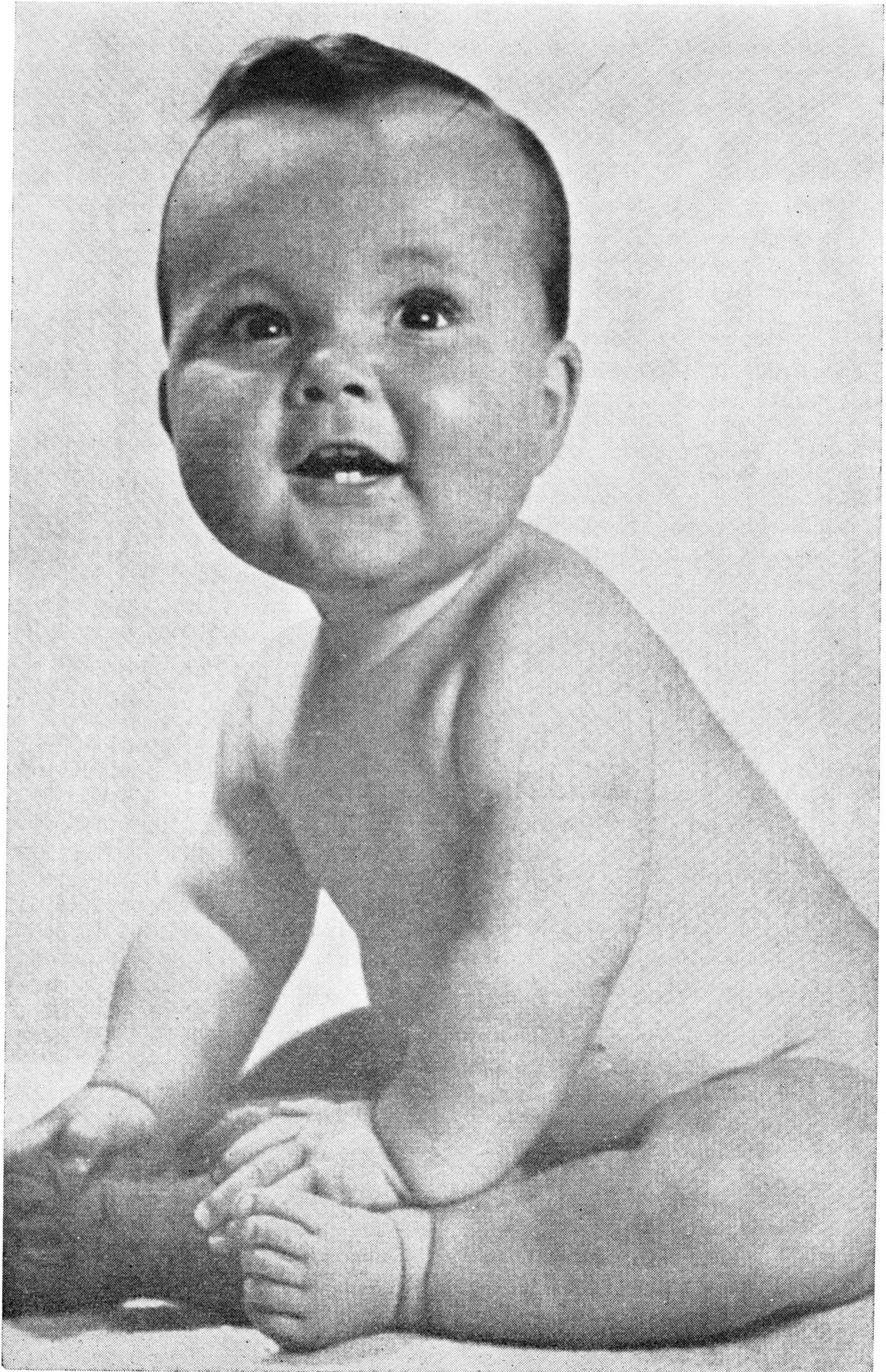
Ὁ Ἱπποκράτης ἠσχολήθη μετὰ τὰς παιδικὰς νόσους καὶ δικαίως ἐκλήθη πατὴρ καὶ τῆς Παιδιατρικῆς. ἠσχολήθη μετὰ τὴν διατροφήν τῶν βρεφῶν, τὰς ἀφθας, τὰς φλεγμονὰς τοῦ ὀμφαλοῦ, τὰς ωτίτιδας, σπασμοὺς κ.λ.π. Ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἔχει ἰδιαιτέραν σημασίαν εἶναι, ὅτι ὁ μέγας αὐτὸς διδάσκαλος ἐτόνισε τὴν σπουδαιότητα τῆς προσεκτικῆς παρατηρήσεως καὶ τῆς γνώσεως, ἡ ὁποία ἀποκτᾶται διὰ τῆς ἐμπειρίας.

Μετὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Ἱπποκράτους, ἀκολουθεῖ περίοδος γενικῆς παρακμῆς τῆς ἐπιστήμης. Ἀργότερον, κατὰ τὸν 15ον αἰῶνα, ἡ Ἱατρικὴ εἰσῆλθεν εἰς νέαν περίοδον καὶ τὴν ἀνοδὸν της ἠκολούθησεν ἡ Παιδιατρικὴ.

Τὸ πρῶτον Ἰδρυμα διὰ παιδιά εἰς Εὐρώπην ἰδρύθη τὸ 1421 εἰς Φλωρεντίαν. Εἰς τὴν πραγματικότητα, τὸ Ἰδρυμα αὐτὸ ἦτο Βρεφοκομεῖον ἐκθέτων βρεφῶν καὶ ὄχι Νοσοκομεῖον, ἂν καὶ τὰ πτωχὰ ἐκεῖνα ἐγκαταλελειμμένα εἶχον μεγάλην ἀνάγκην νοσηλευτικῆς φροντίδος.

Τὰ πρῶτα Νοσοκομεία Παίδων ἰδρύθησαν εἰς Βιέννην τὸ 1787, καὶ εἰς Παρισίους τὸ 1802. Εἰς τὰ Νοσοκομεία αὐτὰ ἔγιναν ἐπιστάμεναι ἔρευναι καὶ παρατηρήσεις.

Κατὰ τὸ 1860 ὁ Dr Abraham Jacobi ἱδρυσεν τὴν πρώτην Κλινικὴν Παίδων εἰς Νέαν Ὑόρκην. Καὶ ἔδωσεν εἰδικὰς διαλέξεις ἐπὶ τῶν παιδικῶν νόσων.

Πρέπει γὰ εἴμεθα εὐγνώμονες εἰς τοὺς πρώτους ἐπιστήμονας, οἱ ὅποιοι μᾶς ἐδίδαξαν ὅτι αἱ νόσοι τῶν παιδῶν διαφέρουν κατὰ κάποιον τρόπον ἀπὸ τὰς νόσους τῶν ἐνηλίκων καὶ ἀξίζουσιν ἰδιαιτέρας προσοχῆς. Πιθανῶς τοῦτο γὰ ὑπῆρξεν ἡ ἀπαρχὴ διὰ τὴν μελέτην τὸσον τοῦ ἀτόμου, ὅσον καὶ τῆς νόσου.

Ὅσον διὰ τὴν Παιδιατρικὴν Νοσηλευτικὴν παρὰ τὸ ὅτι ὑπῆρχον εἰδικὰ ἰδρύματα διὰ τὴν περίθαλψιν τῶν παιδῶν, πολὺ πρὸ τῆς ἐμφανίσεως τῆς Νοσηλευτικῆς ὡς παραϊατρικοῦ κλάδου, ἐν τούτοις εἶναι δύσκολον γὰ ὑπολογίσωμεν πότε ἡ Παιδιατρικὴ Νοσηλευτικὴ ἐθεσπίσθη ὡς εἰδικότης.

Εἰς Ἡνωμένας Πολιτείας τὸ 1889 ἰδρύθη ἡ Νοσοκομειακὴ Σχολὴ τοῦ Harvard, μία ἐκ τῶν πρώτων Σχολῶν τῆς χώρας, καὶ ἡ πρώτη εἰς Νοσοκομεῖον ἀποκλειστικῶς παιδῶν. Ἐκτοτε ἀρκετὰ Νοσοκομεῖα Παίδων ἴδρυσαν Σχολάς, τὸσον εἰς Ἡνωμένας Πολιτείας, ὅσον καὶ εἰς Εὐρώπην, εἰς πολλάς χώρας, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς Ἑλλάδος.

Τὰ Νοσοκομεῖα Παίδων ἢ ἔχουν Σχολὰς βασικῆς ἐκπαιδεύσεως, ἢ διαθέτουν χρονικὰς ἐκπαιδευτικὰς περιόδους διὰ μαθητρίας Ἀδελφὰς ἄλλων Σχολῶν, ἢ διαθέτουν προγράμματα μεταβατικῆς ἐκπαιδεύσεως. Ἄρα, ἡ Παιδιατρικὴ Νοσηλευτικὴ ἀναγνωρίζεται ὡς ἐν βασικὸν μέρος τῆς ὅλης ἐκπαιδεύσεως τῶν Ἀδελφῶν. Ἡ μεταβατικὴ δὲ ἐκπαίδευσις θεωρεῖται ἀπαραίτητος δι' ὅσας ἐπιθυμοῦν γὰ εἰδικευθῶν εἰς τὴν νοσηλείαν τῶν παιδῶν.

Εἰς τὴν χώραν μας μεγίστη ὑπῆρξεν ἡ συνεισφορὰ τῶν δύο Νοσοκομείων Παίδων, ὡς πρὸς τὴν κατανοήσιν τοῦ ἀσθενοῦς παιδιοῦ καὶ τῶν ἀναγκῶν του εἰς τὴν νοσηλείαν καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν Ἀδελφῶν.

Ἡ Ἀδελφή, ἡ ὁποία ὑπείσέρχεται εἰς τὴν Παιδιατρικὴν Νοσηλευτικὴν, μαθαίνει πάρα πολλὰ διὰ τὸν ἄνθρωπον καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς προσωπικότητός του κατὰ τὰ διάφορα στάδια τῆς ἐξελιξέως του. Ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα μαθαίνει διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς προσωπικότητος θὰ τῆς ἀναπτύξουν τὴν διορατικότητα καὶ ὄχι μόνον θὰ τὴν βοηθήσουν γὰ κατανοήσῃ τὰς πράξεις καὶ ἀντιδράσεις τῶν ἀσθενῶν τῆς, ἀλλὰ καὶ

θὰ ἀποκτήσῃ ἐκ παραλλήλου περισσοτέραν κατανοήσιν τοῦ ἑαυτοῦ τῆς. Ἐξ ἄλλου, ὁ βασικὸς σκοπὸς τῆς Παιδιατρικῆς Νοσηλευτικῆς εἶναι γὰ βοηθήσῃ τὴν Ἀδελφὴν εἰς τὸ γὰ ἀναπτύξῃ τὴν ἱκανότητά τῆς, γὰ ἀποκτήσῃ Νοσηλευτικὴν ἐπιδεξιότητα καὶ γὰ συνειδητοποιήσῃ τὴν ἀνάγκην ἐφαρμογῆς προληπτικῶν μέτρων διὰ τὴν υγείαν, διὰ μέσου ἐνὸς προγράμματος, τὸ ὁποῖον θὰ προάγῃ καὶ διατηρῇ τὸ μέγιστον τῆς ἀναπτύξεως τῆς προσωπικότητος τοῦ παιδιοῦ.

Πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ τῆς ἡ Ἀδελφὴ μαθαίνει τὰ στάδια ἐξελιξέως τῆς ἀναπτύξεως. Γνωρίζει τὰς ἀνάγκας τοῦ ἀδυνατοῦ καὶ ταχέως ἀναπτυσσομένου βρέφους. Γνωρίζει τὸ γήπιον τὸ ὁποῖον ἀρχίζει τὸσον ταχέως γὰ κοινωνικοποιῆται καὶ ἀπαιτεῖ ἐπιδέξιον χειρισμὸν τοῦ σώματός του καὶ τῶν ἀντικειμένων τὰ ὁποῖα τὸ περιβάλλον. Γνωρίζει τὸ παιδί τῆς σχολικῆς ἡλικίας μὲ τὰ συνεχῶς εὐρυνόμενα πνευματικὰ ἐνδιαφέροντά του, ὡς καὶ τὰς ἀνάγκας τοῦ ἐφήβου, ὁ ὁποῖος ὑπερηφανεύεται ἀφ' ἐνός, διότι ἔφθασε τὸ στάδιον τοῦ ἀνδρὸς ἢ τῆς γυναικός, ἀφ' ἑτέρου ὅμως εἶναι προσκολλημένος κατὰ τὸ ἥμισυ εἰς τὴν παιδικὴν ἡλικίαν.

Μαθαίνει τὰς λεπτομερείας αὐτάς, διότι αὐταὶ τὴν βοηθοῦν γὰ κατανοήσῃ τὴν ἀνθρωπίνην συμπεριφορὰν, γὰ δημιουργήσῃ καὶ γὰ διατηρήσῃ ἐποικοδομητικὴν σχέσιν μὲ τὸ παιδί καὶ τοὺς γονεῖς του καὶ ὅλους ἐκείνους, οἱ ὅποιοι συνεργάζονται μὲ αὐτούς. Ἀποκτᾷ τὴν ἱκανότητα ἐκτιμήσεως τῆς υγείας, σωματικῆς καὶ ψυχικῆς, ὡς τὴν ἀντιλαμβανόμεθα κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη. Ἀποδίδει τὸ ἄρρωστο παιδί εἰς τοὺς γονεῖς του υγιές. Ἐφ' ὅσον ἡ υγεία δὲν περιορίζεται μόνον εἰς τὴν καλὴν κατάστασιν τοῦ σώματος, ἀλλὰ συμπεριλαμβάνει τὴν τελειοποίησιν ὁλοκλήρου τῆς προσωπικότητος, εἶναι αὐτονόητον, ὅτι ἡ Ἀδελφὴ ἀποκτᾷ γνῶσιν καὶ τῶν ἄλλων παραγόντων, οἱ ὅποιοι ὁλοκληρώνουν τὴν υγείαν, δηλαδὴ τῶν ψυχικῶν, συναισθηματικῶν, κοινωνικῶν καὶ πνευματικῶν. Παραλλήλως τῆς δίδεται ἡ εὐκαιρία γὰ φροντίσῃ τὴν τελειοποίησιν τῆς ἰδικῆς τῆς προσωπικότητος, διότι ἡ υγεία τῆς θὰ ἔχῃ ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν ἀσθενῶν τῆς καὶ εἰδικὰ ὅταν ὁ ἀσθενὴς εἶναι ἓνα παιδί εἰς συνεχῆ ἀνάπτυ-

ξιν. "Ολοι γνωρίζομεν ὅτι τὸ περιβάλλον ἐπιδρᾶ εἰς ἡμᾶς, ἀλλὰ ἐνίοτε μᾶς διαφεύγει ὅτι καὶ ἡμεῖς εἴμεθα περιβάλλον. Εἰδικώτερον εἰς τὴν Παιδιατρικὴν Νοσηλευτικὴν, ἢ Ἀδελφὴ ἀποτελεῖ ἐν σημαντικὸν μέρος τοῦ περιβάλλοντος τοῦ ἀσθενοῦς παιδιοῦ καὶ ὡς ἐκ τούτου, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θὰ εἴπη ἢ θὰ πράξη ἔχει τὴν ἐπίδρασιν του ἐπ' αὐτοῦ.

Ἡ Παιδιατρικὴ Νοσηλευτικὴ διδάσκει καὶ ἀπαιτεῖ τὴν ἀπόκτησιν ὠρισμένων νοσηλευτικῶν ἐπιδεξιότητων.

Ὑπάρχουν ὠρισμένοι νοσηλευτικαὶ μέθοδοι, αἱ ὁποῖαι ἐκτελοῦνται συχνότερον ἀπὸ μίαν Ἀδελφὴν παιδίων, παρὰ ἀπὸ τὴν Ἀδελφὴν, ἢ ὁποῖα ἀσχολεῖται μὲ ἐνήλικας ἀσθενεῖς. Δι' αὐτὰς τὰς μεθόδους, ἢ Ἀδελφὴ πρέπει ν' ἀποκτήσῃ μίαν ἰδιαιτέραν λεπτότητα καὶ ἐπιδεξιότητα.

Τὸ παιδί, ὡς ὑλικόν, εἶναι μικροσκοπικόν καὶ χρειάζεται λεπτόν χειρισμόν, εἰδικὸν τρόπον ἐπαφῆς καὶ ὀρθότητα ἐκτελέσεως τῆς νοσηλείας. Ἡ Ἀδελφὴ ἐπιβάλλεται ν' ἀποκτήσῃ ἰκανότητα νὰ διακρίνῃ τὰς σημαντικὰς ἀπαιτήσεις τοῦ παιδιοῦ καὶ νὰ ἐφαρμόξῃ ὀρθὰς νοσηλευτικὰς ἐνεργείας εἰς τὰς διαφόρους καταστάσεις.

Ὁ μεγαλύτερος ἀριθμὸς τῶν ὀρθοπεδικῶν παθήσεων, παρουσιάζεται εἰς τὴν παιδικὴν ἡλικίαν. Ὑπάρχουν ἰδιαιτέραι διαιτητικαὶ ἀνωμαλίαι εἰς τὰ παιδιά.

Τὰ πρόωρα ἀποτελοῦν σχεδὸν μίαν ἰδιαιτέραν εἰδικότητα. Αἱ λοιμώδεις νόσοι, κοινὰ δι' ὅλας τὰς ἡλικίας, κατὰ τὴν μεγαλύτεραν ἔκτασιν των παρουσιάζονται εἰς τὴν παιδικὴν ἡλικίαν. Ἐπίσης ἄλλα νοσήματα, κοινὰ δι' ὅλας τὰς ἡλικίας, παρουσιάζουν σοβαρωτέραν εἰκόνα εἰς τὰ παιδιά. Αἱ Ἀδελφαὶ μαθαίνουν ὅτι μίαν νοσηλευτικὴν μέθοδον διαφέρει ἀπὸ Νοσοκομεῖον εἰς Νοσοκομεῖον, ἀλλὰ, ὅταν τὴν ἀναλύσῃ κανεὶς, διαπιστώνει ὅτι εἰς τὰς βασικὰς ἀρχὰς τῆς μεθόδου τὰ Νοσοκομεῖα συμφωνοῦν.

Διὰ μίαν μέθοδον βασικὴ ἀνάγκη εἶναι ἢ διατήρησις τῆς ἀποστειρώσεως, διὰ μίαν ἄλλην εἶναι ἢ ἀπόλυτος ἀκρίβεια κ.ο.κ.

Ἡ θεμελιώδης αὐτὴ ἀνάγκη πρέπει νὰ ἀντιμετωπίζεται καὶ εἰς τὴν νοσηλείαν τοῦ παιδιοῦ. Εἰς δὲ τὴν διεξαγωγὴν τῆς τεχνικῆς τῆς νοσηλείας, ἢ Ἀδελφὴ ἐργά-

ζεται μὲ τὴν μεγίστην δυνατὴν δεξιότητα καὶ μὲ τὸ μέγιστον ποσοστὸν ἀγέσεως διὰ τὸ παιδί, διερωτωμένη συνεχῶς:

1. Ἐργάζομαι μὲ ἀσφάλειαν διὰ τὸ παιδί;
2. Ἀναγνωρίζω τὴν προσωπικότητά του;
3. Ἰκανοποιῶ τὰς ἀνάγκας του;
4. Τὸ μεταχειρίζομαι μὲ στοργήν;

Ἡ Ἀδελφὴ ἀναπτύσσει μίαν εὐαισθησίαν καὶ ταχύτητα εἰς τὴν παρατήρησιν τῶν συμπτωμάτων, ὥστε νὰ δύναται νὰ διακρίνῃ τὰς ἀλλαγὰς τῆς συμπεριφορᾶς καὶ νὰ συνειδητοποιῇ τὴν ἀνάγκην ἐνημερώσεως τῶν ἰατρῶν καὶ τῶν ἄλλων ὑπευθύνων τῆς.

Ἡ πεῖρα εἰς τὴν παιδιατρικὴν τὴν βοηθεῖ νὰ ἀναπτύξῃ τὴν ἰκανότητά τῆς, νὰ παρατηρῇ τὰ συμπτώματα ἐφ' ὅσον τὸ παιδί δὲν ὑπολογίζεται ὅτι μπορεῖ νὰ ἀνακαλύψῃ καὶ νὰ ἀναφέρῃ, ὡς ὁ ἐνήλικος, ἐκαστὴν ἀλλαγὴν τὴν ὁποῖαν αἰσθάνεται.

Δι' ἐν αἴσθημα ρίγους, πόνου ἢ ναυτίας, τὸ φωτεινὸν σῆμα κλήσεως τοῦ ἐνηλικίου ἀσθενοῦς θὰ φέρῃ τὴν Ἀδελφὴν ἀμέσως πλησίον του. Ἀλλὰ τὸ ἀσθενὲς παιδί ἐλάχιστα θὰ βοηθήσῃ ἢ καὶ καθόλου εἰς τὸ νὰ ἀναγγείλῃ ἀλλαγὴν εἰς τὰ συμπτώματά του. Ὡς ἐκ τούτου, ἢ Ἀδελφὴ ἐπαγρυπνεῖ, ὥστε νὰ σημειώσῃ ἀνάγκας καὶ ἀλλαγὰς, διότι αἱ ἀλλαγὰὶ ταχέως λαμβάνουν χώραν, ἄνευ εἰδοποιήσεως, καὶ τὰ συμπτώματα προσλαμβάνουν ἰδιαιτέραν σημασίαν εἰς τὰ παιδιά, τὴν ὁποῖαν δὲν ἔχουν εἰς τοὺς ἐνήλικας. Εἶναι ἐνδιαφέρον νὰ ἀναφέρῃ κανεὶς ἐδῶ, πόσον ἢ ἰκανότης τῆς παρατηρητικότητος ἀναπτύσσεται εἰς μίαν καλὴν Ἀδελφὴν, πόσον ἢ πεῖρα καὶ ἢ ἐκπαίδευσις τὴν βοηθοῦν νὰ βλέπῃ καὶ τὰς πλέον παραμικρὰς ἀλλαγὰς, αἱ ὁποῖαι συμβαίνουν εἰς τὴν ὄψιν ἢ τὴν συμπεριφορὰν τοῦ παιδιοῦ. Εἰς τὴν παρατήρησιν τῆς χρησιμοποιοῖ ὄχι μόνον τὴν αἴσθησιν τῆς ὀράσεως, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀκοῆς, τῆς ἀφῆς ἀκόμη καὶ τῆς διαισθήσεως, ὅπου ἢ ποιότης τῆς εὐαισθησίας κατὰ κάποιον τρόπον μᾶς ἀναγγέλλει τὰς ἀλλαγὰς εἰς τοὺς ἀσθενεῖς μας, ποὺ δὲν γίνονται ἀντιληπταὶ διὰ τῶν αἰσθήσεων.

Ἐχει μεγάλην σημασίαν ἢ δημιουργία καὶ ἢ διατήρησις μιᾶς καλῆς σχέσεως

μέ τὰ παιδιά. Είναι πάντοτε σπουδαῖον διὰ μίαν Ἀδελφὴν νὰ καλλιεργήσῃ μίαν καλὴν σχέσιν μετὸν ἀσθενῆ. Αἱ καλαὶ ἀνθρώπιναι σχέσεις ἀρχίζουσι ὅλοεν καὶ περισσότερο νὰ ἀναγνωρίζωνται, ὡς ἔχουσαι ὑψίστην σπουδαιότητα διὰ τὴν οἰκογένειαν, τὸ σχολεῖον καὶ ἐν γένει διὰ τὸ Κοινωνικὸν σύνολον.

Ἀλλὰ μίαν καλὴν σχέσιν μεταξὺ τῆς Ἀδελφῆς καὶ ἐνὸς παιδιοῦ εἶναι ὑψίστης σημασίας, διότι διὰ μέσου αὐτῆς τῆς σχέσεως θὰ ἀναπτυχθῇ τὸ αἶσθημα τῆς ἐμπιστοσύνης, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀπαραίτητος προϋπόθεσις διὰ τὴν καλὴν συνεργασίαν των. Ἡ Ἀδελφὴ κατανοεῖ τὰ παιδιά, γνωρίζει πῶς ἀντιδρῶν καὶ τὰ ἀγαπᾷ. Σέβεται τὰ παιδιά, ὡς ἄτομα, τὰ ὁποῖα ἔχουσι ὠρισμένα δικαιώματα καὶ προνόμια καὶ βλέπουσι τὰ πράγματα μετὰ ἰδικόν τους τρόπον. Θέτει τὸν ἑαυτὸν τῆς εἰς τὴν θέσιν τους καί, ὡς λέγουσι οἱ ψυχολόγοι, ταυτίζει τὸν ἑαυτὸν τῆς μετὰ αὐτά. Μία προσπάθεια ἀναδρομῆς εἰς τὴν παιδικὴν ἡλικίαν τῆς, μία προσπάθεια ἐπαναφορᾶς εἰς τὴν μνήμην ὠρισμένων γεγονότων τῆς παιδικῆς ἡλικίας, τὴν βοηθοῦν ἐνίστε νὰ καταλάβῃ τὰς ἀμηχανίας τοῦ παιδιοῦ τὸ ὁποῖον φροντίζει.

Ἡ Νοσηλευτικὴ εἶναι μία ἐπιστήμη καὶ τέχνη καὶ ὡς τέχνη πρέπει νὰ διαθέτῃ ποιότητα δημιουργικῆς φαντασίας. Πιθανῶς νὰ διερωτᾶται κανεὶς διὰ τὴν συσχέτισιν τῆς λέξεως δημιουργία μετὰ τὴν Νοσηλευτικὴν, ὅταν εἰς τὴν πραγματικότητα κατὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῆς Ἀδελφῆς, δίδομεν μεγάλην ἔμφασιν εἰς τὴν τήρησιν τῶν κανονισμῶν. Παρὰ ταῦτα, ἡ ποιότης τῆς δημιουργικῆς φαντασίας πρέπει νὰ χρησιμοποιηθῇ. Εἰς μίαν δεδομένην δηλαδὴ κατάστασιν, ἡ Ἀδελφὴ διαθέτει κάθε δυνατόν μέσον, ὥστε νὰ δώσῃ εἰς τὸ παιδί ἀνεσιν, ἀνακούφισιν, σωματικὴν καὶ ψυχικὴν. Ἐν ἀνθρώπινον ὄν δὲν εἶναι μόνον ἓνα σῶμα, εἶναι καὶ ἓνα ἄτομον μετὰ πνεῦμα καὶ αἰσθήματα, πού τὸ ἓνα ἐπιδρᾷ ἐπὶ τῶν ἄλλων συνεχῶς καὶ τ' ἀνάπαλιν.

Ἡ Ἀδελφὴ Νοσοκόμος, ἡ ὁποία εἶναι μετὰ τὸν ἄρρωστον τὰς περισσότερας ὥρας τῆς ἡμέρας, ἀντιλαμβάνεται καλῶς τὸ ἄτομον καὶ τὸ μεταχειρίζεται ὡς ὠλοκληρωμένην προσωπικότητα. Εἰδικῶς εἰς τὴν Παιδιατρικὴν Νοσηλευτικὴν, φροντίζει ἐν

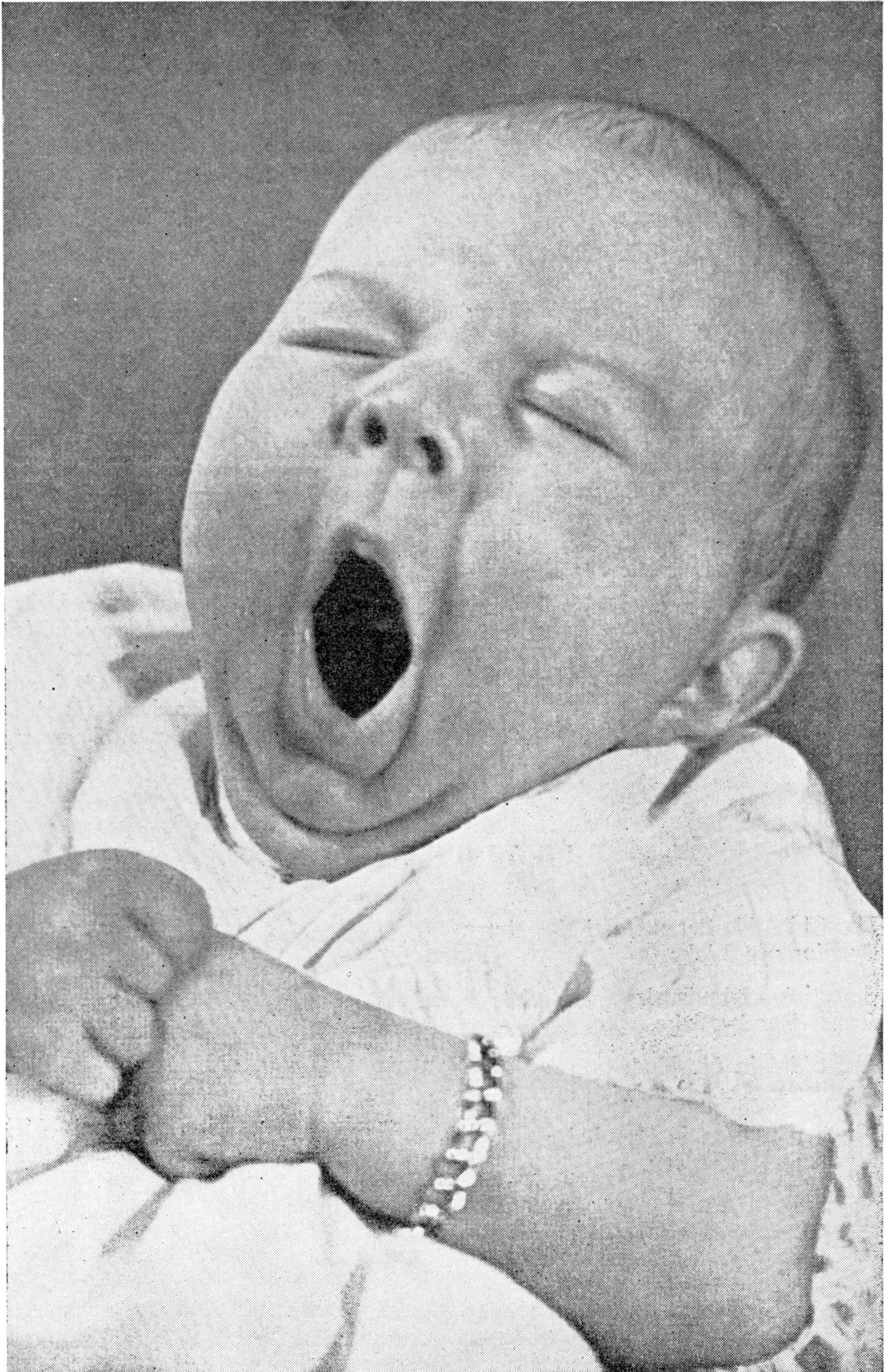
ἀνθρώπινον ὄν, προσβεβλημένον ἀπὸ μίαν πάθησιν καὶ αὐτὸ τὸ ὄν εἶναι ἓνα εὐαίσθητον παιδί ἐν τῷ γίγνεσθαι.

Δὲν νοσηλεύει μίαν ἀσθένειαν, ἀλλὰ ἓνα παιδί τὸ ὁποῖον ὑποφέρει ἀπὸ μίαν πάθησιν καὶ διὰ νὰ τοῦ προσφέρῃ νοήμονα φροντίδα πρέπει νὰ γνωρίζῃ ὅλα τὰ περὶ τῆς νόσου. Γνωρίζει τὸν εἰδικὸν τρόπον περιποιήσεως σώματος καὶ ψυχῆς τοῦ παιδιοῦ, πράγμα πού τὸ διατηρεῖ ἄνετο καὶ εὐχαριστημένο, τὸ βοηθεῖ νὰ ἀντιδράσῃ καὶ νὰ καταπολεμήσῃ τὴν νόσον, προβλέπει τὰς ἐπιθυμίας του, τὰς ἀνάγκας του, διότι αὐτὸ δὲν δύναται νὰ τὰς περιγράψῃ.

Ἐκείνη πρέπει νὰ κατευνάξῃ τοὺς φόβους, τοὺς ὁποῖους αὐτὸ εἶναι ἀνίκανο νὰ ἐκφράσῃ, καὶ νὰ ἀντιληφθῇ τὴν ἀνάγκην του δι' ἀνάπαυσιν ἢ διὰ κάποιαν ἀπασχόλησιν. Εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἀντιληφθῇ ὅτι ἡ γωθρότης καὶ ἡ ἔλλειψις ὀρέξεως μιᾶς περιπτώσεως ἐνὸς ἀσθενοῦς παιδιοῦ, δυνατόν κατὰ ἓν μέρος νὰ ὀφείλεται εἰς τὸ γεγονός, ὅτι τὸ παιδί νοσταλγεῖ τὴν οἰκογένειάν του, τοῦ λείπει ὁ θόρυβος, τὸ γέλιο καὶ ἀκόμη οἱ διαπληκτισμοὶ μετὰ τὰ πρόσωπα τοῦ στενοῦ του περιβάλλοντος, οἱ ὁποῖοι διὰ τοὺς ἄλλους δὲν ἔχουσι σημασίαν, ἀλλὰ δι' αὐτὸ ἔχουσι σπουδαίαν, διότι εἶναι οἱ ἰδικοὶ του.

Ἡ ἀκριβεστερα, ἡ καλυτέρα τεχνικὴ εἰς τὴν περιποίησιν ἐνὸς παιδιοῦ, δὲν βοηθεῖ, ἐὰν δὲν συνδυάζεται μετὰ ἀνθρωπίνην προσέγγισιν καὶ ἐὰν δὲν πηγάζῃ ἀπὸ τὴν κατανόησιν τῶν προβλημάτων, τὰ ὁποῖα ἀπασχολοῦν τὸ παιδί. Ἡ τάξις βοηθεῖ καὶ δίδει εἰς τὸ παιδί ἐν ὑπόδειγμα ζωῆς, πού τὸ βοηθεῖ εἰς τὴν συναισθηματικὴν του ἀσφάλειαν καὶ ἐπομένως εἰς τὴν ἀποθεραπείαν του. Ἡ τάξις, ἐκτὸς τοῦ καθαροῦ τρόπου διεξαγωγῆς τῆς ἐργασίας, συμπεριλαμβάνει καὶ πολλοὺς ἄλλους παράγοντας, π.χ. ἡ καλαίσθητος ἐμφάνισις τοῦ νοσοκομειακοῦ προσωπικοῦ, ὁ τρόπος ὁμιλίας τοῦ προσωπικοῦ, ὁ τρόπος σεβδιρίσματος ἐνὸς γεύματος, ὁ τρόπος ἐνδυμασίας τοῦ παιδιοῦ, ὁ προγραμματισμὸς τῆς ἡμέρας καὶ ἡ ὀργάνωσις τῆς ἀπασχολήσεως τοῦ παιδιοῦ.

Εἰς τὴν προσαρμογὴν τοῦ παιδιοῦ εἰς τὸ Νοσοκομεῖον, βοηθεῖ τὰ μέγιστα ἡ παρουσία τῶν γονέων, διότι δὲν χάνει τὸ παιδί τὴν ἐπαφήν του μετὰ τὴν οἰκογένειαν καὶ αἱ Ἀδελφαὶ γνωρίζονται καλύτερον μετὰ τὸ

παιδι παρατηρώντας τὰς σχέσεις γονέων και παιδιοῦ, και συζητώντας κάθε πρόβλημα, τὸ ὁποῖον ἔχει δημιουργηθῆ διαρκύσης τῆς παραμονῆς του εἰς τὸ Νοσοκομεῖον. Μανθάνει κυρίως ἀπὸ τὴν μητέρα του τὰς συνηθείας, αἱ ὁποῖαι δυνατὸν νὰ ἐπηρεάζουν τὴν συμπεριφορὰν του.

Ἡ Ἀδελφή, ἡ ὁποῖα βλέπει μὲ συμπάθειαν τὰ παιδιὰ, εἶναι δυνατὸν συζητώντας μὲ τὸ παιδι και τοὺς γονεῖς νὰ ἀνεύρη κάτι ἀπὸ τὴν ἄγνοιάν του, νὰ προλάβη μερικὰ ἀπὸ τὰ ἐνδιαφέροντά του και νὰ ἱκανοποιήσῃ τὴν περιέργειάν του. Δὲν λησμονεῖ ποτὲ ὅτι ἡ ψυχικὴ ἀσφάλεια τοῦ παιδιοῦ φέρει γρηγορωτέραν ἴασιν και τὸ παιδι ἀφήγει τὸ Νοσοκομεῖον μὲ μικρότερον ψυχικὸν τραῦμα.

Αἱ Ἀδελφαὶ ἐκπληρώνουν τὸ λειτούργημα τῆς Νοσηλευτικῆς και ἐπιτυγχάνουν εἰς τὴν Παιδιατρικὴν Νοσηλευτικὴν, διαθέτουσαι μίαν εὐαισθησίαν εἰς τὰς λεπτομερείας αὐτάς, ἐνίοτε λεπτολόγους, ἀλλὰ τόσον σημαντικὰς, ὅσον και αἱ γνώσεις τῶν φυσιολογικῶν ἀπαιτήσεων.

Βεβαίως ἡ Ἀδελφή, εἰς τὴν Παιδιατρικὴν Νοσηλευτικὴν, ἐντυπωσιάζεται ἀπὸ τὰς διαφόρους ἀσθενείας, αἱ ὁποῖαι προσβάλλουν τὰ παιδιὰ, ἀπὸ τὰς διαγνώσεις, τὰς

θεραπείας και εἶναι σπουδαῖαι αἱ γνώσεις, τὰς ὁποῖας ἀποκτοῦν. Ἀλλὰ ὁ μικροσκοπικὸς του ἀσθενῆς ὡς ἄτομον εἶναι ἕνας μέγας παράγων και γνωρίζουν ὅτι ἡ μεγίστη εὐθύνη ὄλων εἶναι νὰ τὸ διατηρήσουν εἰς καλὴν σωματικὴν και ψυχικὴν κατάστασιν, νὰ τὸ καταστήσουν ἱκανὸν νὰ πολεμήσῃ μόνον του και νὰ νικήσῃ.

Ἄς μὴ λησμονῶμεν ὅτι τὰ παιδικὰ χρόνια θέτουν τὴν σφραγίδα των διὰ μίαν ἐπιτυχημένην ἢ ὄχι μελλοντικὴν ζωὴν. Και ὅτι κάθε ἄτομον εἶναι μέρος τοῦ συνόλου τῆς αὔριον. Και ἀκόμη ὅτι διὰ νὰ ὑπάρξῃ ἕνα σύνολον ψυχικῶς και σωματικῶς ὑγιές, πρέπει τὰ ἄτομα νὰ τύχουν τῆς ἀναλόγου φροντίδος ἀπὸ τῆς παιδικῆς των ἡλικίας.

Εἰς τὸ ἔργον της ἡ Ἀδελφή ἔχει τὴν ἀνάγκην ὄλων τῶν ἀνθρώπων. Τῶν γονέων οἱ ὁποῖοι θὰ πρέπει νὰ προσπαθοῦν νὰ προετοιμάζουν τὸ παιδι καταλλήλως διὰ τὴν εἰσαγωγὴν του εἰς τὸ Νοσοκομεῖον, νὰ τοῦ δείξουν ὅτι ἐμπιστεύονται τὴν ἀδελφήν. Ἐκείνων ποὺ θὰ κάμουν μίαν οἰανδὴποτε προσφορὰν, κι ἐκείνων ἀκόμη ποὺ θὰ ἔχουν τὴν καλὴν διάθεσιν νὰ ποῦν ἕναν καλὸν λόγον διὰ νὰ ἐνθαρρύνουν εἰς τὸ δύσκολο, ἀλλὰ τόσον ἀνθρώπινον ἔργον της.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. The Child his Parents and the Nurse
By Florence Blake.
2. Essentials of Pediatrics
Jeans - Rand - Blake.
3. The Child in Hospital
By Herley G. Dimock.
4. Young Children in Hospital
By James Robertson.
5. Παιδιατρικὴ ὑπὸ Κ. Β. Χωρέμη—Α' τόμος.
6. Τὰ προβλήματα τοῦ παιδιοῦ στὸ Νοσοκομεῖο, ὑπὸ Σ. ΔΟΞΙΑΔΗ.
7. Τὸ φυσιολογικὸ παιδι
By Ronald S. Illingworth.
Μετάφραση Κ. Κ. Πρόλογος — Ἐπιβλεψη — Ἐπιμέλεια, ὑπὸ Σ. Δοξιάδη.